

Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid
Team sancties extramuraal

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Beleidsreactie rapport Nationale ombudsman over de executie van de schadevergoedingsmaatregel door het CJIB

Datum
9 april 2024

Ons kenmerk
5348918

1. Aanleiding

De Nationale ombudsman heeft onderzoek gedaan naar de uitvoering van schadevergoedingsmaatregelen door het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB). Onderzocht is in hoeverre de executie van schadevergoedingsmaatregelen bij mensen die wel willen, maar niet kunnen betalen sinds de inwerkingtreding van de Wet tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen (Wet USB) in 2020 behoorlijk verloopt. Met deze conceptbrief biedt u de Tweede Kamer het rapport "Innen tegen elke prijs? Een onderzoek naar de executie van schadevergoedingsmaatregelen door het CJIB" aan.

2. Geadviseerd besluit

U wordt verzocht akkoord te gaan met verzending van bijgaande brief aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

De Nationale ombudsman heeft waardering voor de inspanningen en initiatieven van het CJIB sinds de wet USB om met burgers in contact te komen over hun situatie en mogelijke oplossingen. Het CJIB int wat mogelijk en verantwoord is. De Nationale ombudsman concludeert dat de duurzame oplossing voor de oude gevallen waarmee tevens de belangen van slachtoffers gewaarborgd zouden zijn, is gerealiseerd.

De Nationale ombudsman noemt een aantal aandachtspunten (zie onder 4).

4. Toelichting

1. *Kwijtschelden ontorechte verhogingen:*

Het is niet mogelijk binnen het huidige beleidskader om tegemoet te komen aan de opmerking van de Nationale ombudsman om de destijds opgelegde - wettelijke- verhogingen kwijt te schelden. Dit is de Nationale ombudsman en de Tweede Kamer bij beantwoording van Kamervragen al eerder bericht. (TK 2021/2022 Z01514).

Voor 'oude' zaken (van vóór 2020) geldt dat veroordeelden destijds inderdaad niet hebben kunnen profiteren van het inmiddels ruimere betalingsregelingenbeleid. Voor nog lopende 'oude' zaken waarbij de veroordeelde wel wil, maar niet kan betalen en waarin een standaardregeling of maatwerkbetalingsregeling niet passend is, zal het CJIB alsnog een draagkrachtregeling toepassen.

2. Borging van het bestaansminimum

Er lopen al initiatieven om het bestaansminimum beter te borgen. Het CJIB onderzoekt momenteel gezamenlijk met de andere partijen binnen de Clustering Rijksincasso wat wenselijk en haalbaar is ten aanzien van een eenduidige norm voor het vaststellen van het bestaansminimum.

3. Toepassing gijzeling

Gijzeling wordt, in tegenstelling tot vervangende hechtenis voorheen, alleen toegepast als de veroordeelde wel wil, maar niet kan betalen. Het aantal gijzelingen is afgenomen. U bericht de Tweede Kamer dat het proces voldoende waarborgen biedt dat het dwangmiddel gijzeling alleen wordt toegepast indien veroordeelde niet wil betalen.

4.1 Politieke context

De Nationale ombudsman is positief over de wijze van de executie door het CJIB. Het beleid van het CJIB is in lijn met de Rijksincassovisie, die vaststelt dat de overheid ervoor moet zorgen dat burgers met schulden door de overheid niet verder in de problemen mogen worden gebracht.

Er is politieke en media-aandacht voor het kwijtschelden van verhogingen bij *verkeersboetes*, ook omdat deze verhogingen percentueel hoger zijn dan die bij strafrechtelijke boetes (zie het rapport 'Boetestelsels in balans' dat het OM vorig jaar heeft opgeleverd en u in september 2023 aan de Tweede Kamer heeft aangeboden). Hier betreft het de kwijtschelding van verhogingen bij *schadevergoedingsmaatregelen*. De Tweede Kamer vindt het van belang dat het slachtoffer schadeloos wordt gesteld en dat de veroordeelde betaalt op een voor hem doenbare wijze.

De aanbeveling om bij het aangaan van betalingsregelingen het bestaansminimum te garanderen, sluit aan bij het onderzoek van de Algemene Rekenkamer waaruit blijkt dat het bestaansminimum nu nog onvoldoende is geborgd.

De aanbeveling om de gijzeling te monitoren is ook gedaan door de Commissie Donner die onderzoek deed naar het stelsel schadevergoeding voor slachtoffers van strafbare feiten.

Op 25 april a.s. vindt het Commissiedebat strafrechtelijke onderwerpen plaats. Mogelijk zal deze brief op de convocatie worden geplaatst.

4.2 Krachteveld

De Kamerbrief is afgestemd met het CJIB.

Een van de ambities van dit kabinet is het voorkomen van de toename van geldzorgen en armoede. Grote publieke schuldeisers, waaronder het CJIB, hebben hierin een belangrijke rol. De betrokken departementen werken samen met de ketenpartners hard aan verschillende initiatieven op het vlak van het verder voorkomen van de toename van geldzorgen en armoede. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de Clustering Rijksincasso.

Schuldenproblematiek is een van de onderwerpen die het CJIB noemt in zijn Stand van de Uitvoering 2022. De door het CJIB benoemde onderwerpen, waaronder de bijdrage aan het verminderen van schuldenproblematiek en het

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid
Team sancties extramuraal

Datum
9 april 2024

Ons kenmerk
5348918

toepassen van meer maatwerk, zijn momenteel onderwerp van gesprek tussen het departement en het CJIB.

Het CJIB en het departement zullen daarnaast deelnemen aan het door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangekondigde onderzoek naar de doelmatigheid van ophogingen.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid
Team sancties extramuraal

Datum
9 april 2024

Ons kenmerk
5348918